

Sygn. akt II CSK 411/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa A. J.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adwokata M. D. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie, czy zachowanie ubezpieczyciela polegające na wypłacaniu renty wyrównawczej i niekwestionowaniu związku dolegliwości osoby poszkodowanej z doznaną szkodą, w następstwie którego uprawniony do świadczenia nie podejmował zatrudnienia ani działań celem dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego, działając

w uzasadnionym przekonaniu, że stosowną rekompensatę uzyska od ubezpieczyciela po osiągnięciu wieku emerytalnego – może być wystarczającą podstawą do stwierdzenia, iż zachowanie to rodzi po stronie ubezpieczyciela obowiązek naprawienia szkody, jakiej uprawniony do renty wyrównawczej doznał wskutek znacznego zmniejszenia podstawy wyliczenia emerytury.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przewidziana w art. 444 § 2 k.c. renta nazywana wyrównawczą ma charakter odszkodowawczy, kompensacyjny. Jej dochodzenie związane jest z ustaleniem szkody, pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym. Szkada powstała w związku z uszkodzeniem ciała, podlegająca naprawieniu na podstawie art. 444 § 2 k.c., może polegać między innymi na całkowitej lub częściowej utracie zdolności do pracy, której następstwem są gospodarcze skutki szkody na osobie, wyrażające się w nieosiąganiu zarobków (utracie korzyści), jakie poszkodowany mógłby uzyskać nie doznawszy uszkodzenia ciała (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 444/13, nie publ. i z dnia 8 lutego 2012 r., V CSK 57/11, nie publ.). Wskazuje się, że w przypadku przejścia poszkodowanego na emeryturę z ubezpieczenia społecznego, renta powinna uwzględniać ewentualną różnicę pomiędzy faktycznie uzyskiwanym z tego tytułu świadczeniem, a świadczeniem, które przypadłoby uprawnionemu z uwzględnieniem zarobków osiągniętych w braku zdarzenia szkodzącego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 444/13, nie publ. i z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 15/14, nie publ.).

Zasądzenie renty wyrównawczej jest uzależnione od zaistnienia całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy zarobkowej, a nie od bezzasadnego uzyskiwania tego świadczenia w przeszłości na skutek braku wiedzy ubezpieczyciela, że stan niezdolności do pracy powiązany przyczynowo ze zdarzeniem sprawczym ustał. Wprawdzie skarżąca upatruje możliwości przyznania jej renty wyrównawczej na podstawie art. 5 k.c., ale w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie wykluczono by przepis ten mógł stanowić samodzielną podstawę powództwa (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1954 r., 2 CO 26/54, OSN 1955, nr 2, poz. 30 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1970 r., II CR 609/69, OSP 1970, nr 12, poz. 250).

Skarżąca formułując zagadnienie prawne nie dostrzega również, że przedmiotem sprawy było żądanie zasądzenia renty wyrównawczej, a nie odszkodowania za nie podjęcie przez powódkę czynności zmierzających do uzyskania zabezpieczenia emerytalnego, wskutek działania w zaufaniu do pozwanego i przekonania o zasadności wypłacanego przez niego świadczenia rentowego.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej. Oczywiście zasadności skargi skarżąca upatrywała w rażącym naruszeniu przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania, tj. art. 378, art. 328 § 2, art. 382, art. 386 § 1 i § 4, art. 391 § 1, art. 233 § 1 i art. 278 k.p.c., ujętych w podstawach skargi.

Skarżąca nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżąca winna była podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym - w jej ocenie - wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczyniła. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „przedsądu”, co jest niedopuszczalne. Niezależnie od

powyższego, wskazać należy, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), czego również nie respektuje skarżąca odwołując się w podstawie skargi wprost do treści art. 233 § 1 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016, poz. 1714).

jw

l.n